

ความสุขของคนดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

Happiness of people in Donkeaw Community,
Mearim District, Chiang Mai Province.

พนิดา จงสุขสมสกุล*

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับความสุขของคนในชุมชนดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ อาศัยวิธีการวิจัยคุณภาพและปริมาณ ($n=386$ คน $\alpha=0.05$) เพื่อหาปัจจัยที่แสดงให้เห็นความสุขของคนในชุมชน 6 มิติ คือ สภาวะทางด้านร่างกายและจิตใจ ความมั่นคงในการทำงาน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชน การบริหารจัดการของรัฐในชุมชน และสภาพสิ่งแวดล้อมกับสภาพอากาศ

ผลการวิจัยพบว่าทฤษฎีส่งผลต่อการดำเนินชีวิตที่ทำให้ค่าเฉลี่ยความสุขอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X}=5.9$) โดยสามารถจำแนกค่าเฉลี่ยในแต่ละมิติได้ดังนี้ สภาวะทางด้านร่างกายและจิตใจ ($\bar{X}=6.0$) ความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X}=5.7$) ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ($\bar{X}=4.9$) ความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชน ($\bar{X}=7.3$) การบริหารจัดการของรัฐในชุมชน ($\bar{X}=6.9$) และสภาพสิ่งแวดล้อมกับสภาพอากาศ ($\bar{X}=3.8$) ปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยความสุข โดยเฉพาะการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและจิตใจที่ดี การมีเงินออม ครอบครัวมีการสื่อสารและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การบริหารจัดการของผู้นำชุมชนมีความโปร่งใสและสร้างควมมีส่วนร่วมต่อผู้คนในชุมชน ก่อให้เกิดทุนสังคมที่ยั่งยืนกลายเป็นทุนทางวัฒนธรรมโดยวิถุและเสียงตามสายยังคงเป็นสื่อที่เชื่อมโยงคนในชุมชนกับโลกภายนอกและช่วยพัฒนาความรู้จนผู้คนในชุมชนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญต่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การสื่อสาร ความสุข ความอยู่ดีมีสุขชุมชนดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร (ดร.)

Abstract

A survey of people in the community of Donkaew sub-district, Mae Rim District, Chiang Mai Province by using qualitative and quantitative methods (N=386, $\alpha=0.05$). There are two main objectives of this study, firstly, to explore indicators for six aspects of well-being and happiness (mental and physical health, job security, economic security, family and community relationships, local administration and environmental and meteorological conditions): secondly, to explore how social and cultural capital impacts happiness. The analysis of this research shows that 7 factors, including social and cultural capital impact the lifestyle of the community.

The results additionally indicate that representatives of all stakeholders in Donkaew are happy ($\bar{x}=5.9$) which are including mental and physical health aspect ($\bar{x}=6.0$), job security and working life aspect ($\bar{x}=5.7$), economic security aspect ($\bar{x}=4.9$), household and community relationships aspect ($\bar{x}=7.3$), local administration aspect ($\bar{x}=6.9$) and environmental and meteorological aspect ($\bar{x}=3.8$). All factors affect well-being average happiness ratio, especially well-being and strong mind, saving, good communication and relationships, The management of community leader is transparent and building participation can embed the social capital which become cultural capital. The radio and wire broadcast is still the media that connect the people in the community to the world and disseminate knowledge in the community so the people become an important human capital to sustainable community development.

Keywords: Communication, Happiness, Well-being, Donkaew community, Social Capital, Cultural Capital.

ที่มาและความสำคัญ

ความสุขเป็นนามธรรมที่ขึ้นอยู่กับภาวะอัตวิสัย (Subjective) โดยมีคำในภาษาอังกฤษที่ใช้ทั่วไปว่า Happiness และได้แปลงไปในเรื่องของภาวะความอยู่ดี มีสุข (Well-being) หรือ ความพึงพอใจในการดำรงชีวิต (Life Satisfaction) การพิจารณาความสุขของผู้คนที่ผ่านมาในอดีตกับปัจจุบันแตกต่างกันตามวิถีการปกครองและการมุ่งเน้นพัฒนาทางเศรษฐกิจ ตัวเลข

ที่ใช้ในการวัดระดับการพัฒนามากลายเป็นความหมายของความสุขในหลายประเทศ

นักวิชาการเศรษฐศาสตร์ทางเลือกได้ทำการศึกษาวิจัยและพบว่าตัวเลขดังกล่าวไม่ได้เป็นนิยามความสุขของคนทุกคนเสมอไป อาทิ รุต วินโฮเวน (Rutt Veenvhoven, 2009) พบว่า ความสุขของคนทั่วโลก 5 ประเทศแรกที่มีความสุขสูงสุด คือ ประเทศคอสตาริกา (CostaRiga) มีค่าเฉลี่ยความสุข 8.5 รองลงมาประเทศเดนมาร์ก (Denmark) มีค่าเฉลี่ยความสุข

8.3 ประเทศไอซ์แลนด์ (Iceland) ค่าเฉลี่ยความสุข 8.2 ประเทศแคนาดา (Canada) และประเทศสวิตเซอร์แลนด์ (Switzerland) ค่าเฉลี่ยความสุขเท่ากัน คือ 8.0 ในขณะที่ประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ (Singapore) มีค่าเฉลี่ยความสุข 6.7 สูงกว่าประเทศไทย และมาเลเซีย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความสุข 6.6 (สืบค้นจาก www.worlddatabaseofhappiness.eur.nl วันที่ 7 มิถุนายน 2558)

นอกจากนี้ ริชาร์ด เลยาร์ด (Richard Layard, 2011) พบว่าสถานะทางเศรษฐกิจที่ร่ำรวยไม่ได้ส่งผลกับระดับความสุขของคนในกลุ่มประเทศตะวันตก และจากงานวิจัยที่ค้นพบโดยการสำรวจจากประชาชนทั่วโลกในปี ค.ศ. 2005 พบว่า ประเทศที่มีความสำเร็จด้านเศรษฐกิจสูงอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษและญี่ปุ่น มีจำนวนของประชากรที่มีความสุขลดลง ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อความสุขของประชาชนในประเทศดังกล่าวนี้ คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัว สถานภาพทางการเงิน การทำงาน เพื่อน และการมีส่วนร่วมในชุมชน สุขภาพ เสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดเห็น ความรู้สึกทางด้านจิตใจ ได้แก่ คุณค่าในตนเองและการมีปรัชญาชีวิตในความพอใจสิ่งที่ตนเองมีอยู่เมื่อไปเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ และเรียนรู้ที่จะปรับอารมณ์ตนเองได้

ความสุข จึงมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกับความอยู่ดีมีสุข (Well - being) ที่มีองค์ประกอบทั้งภายในภายนอกร่างกายเป็นส่วนผสมที่เหมาะสมและสามารถวัดได้ในเชิงปริมาณ อันเป็นความท้าทายแนวคิดการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มุ่งชีวิตความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้ให้แนวทางในการพัฒนาประเทศภายใต้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงและให้แง่คิดจนเป็นที่ยอมรับไปทั่วโลกถึงหลักการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและตอบรับกับการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เป็น

ไปอย่างยั่งยืน มากกว่าการมุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจแต่ขาดความยั่งยืนต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในประเทศ ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ดังนี้

“...ถ้าหากว่าประชาชนในประเทศมีความสุข มีความอยู่เย็นเป็นสุข คือ มีความเป็นอยู่ที่สบาย ก็หมายความว่าประเทศนั้นมั่นคงได้อย่างนี้เป็นภูมิภาคที่มีกำลังแข็งแรง...”

การจะทำให้ประชาชนในประเทศมีความสุขและมีสุขภาวะที่ดี รัฐบาลจำเป็นต้องวางนโยบายด้านการพัฒนาประเทศให้ครอบคลุมทุกด้าน ดังนั้น นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้น้อมนำพระราชดำรัส ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบายที่มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันจากระบบโลกาภิวัตน์ให้กับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม โดยเฉพาะแนวคิดการพัฒนามนุษย์ถูกกำหนดไว้ให้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาสังคม เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมต่างๆ อันโยงใยและเกี่ยวข้องกับ การพัฒนาสังคม การเมือง วัฒนธรรมและการพัฒนาประเทศ

นอกจากนี้แล้วทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมซึ่งมีความหมายครอบคลุมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนในสังคมผูกพันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะช่วยให้ปัญหาที่เกิดจากผลกระทบจากการสืบคลานเข้ามาของโลกาภิวัตน์และการพัฒนาอุตสาหกรรมซึ่งเป็นนโยบายหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจจึงส่งผลกับ **“ความสุข”** บนวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และควรจะต้องได้รับการแก้ไขเยียวยาจากคนในชุมชนอย่างเข้าใจร่วมกันไม่ใช่การสื่อสารทางเดียวและสั่งการจากส่วนกลางมาสู่ท้องถิ่นเช่นที่ผ่านมา

นโยบายการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นบริหารจัดการด้วยตนเองทั้งในลักษณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และมีการประเมินโดยหน่วยงานของรัฐและสถาบันการศึกษาต่างๆ จึงเป็นแนวทางในการจัดการปัญหา ซึ่งผู้วิจัยสนใจว่าหลักการเช่นนี้จะส่งผลต่อความสุขของคนในระดับท้องถิ่นอย่างไร? โดยเฉพาะในจังหวัดที่เป็นเมืองใหญ่ของภูมิภาคและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพร้อมกับการถูกคัดสรรให้เป็นพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อมไปพร้อมกันเช่นจังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งยังเป็นจังหวัดที่เคยได้รับรางวัลด้านการบริหารจัดการท้องถิ่นในภาคเหนือ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่หรือชุมชนดอนแก้วเป็นอีกหนึ่งพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาประเทศ มีพื้นที่ติดต่อกับเขตเมืองและเป็นทางผ่านไปสู่สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของเชียงใหม่ การดำเนินการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยการติดตามสภาพการณ์ของปัญหา และใช้ออกาสที่ได้รับจากภาครัฐมาจัดการตัวเองจนกระทั่งค้นพบแนวทางแก้ไขร่วมกันได้นำไปสู่รางวัลต่างๆ

ไม่เพียงเท่านั้น อบต. ดอนแก้ว ยังเป็นชุมชนที่โดดเด่นจากการได้รับรางวัลหลายด้านระดับประเทศ 9 ปีติดต่อกัน นับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2546 จนถึงปี 2557 จากหลากหลายหน่วยงาน อาทิ รางวัลจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่คัดเลือกให้องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีการบริหารจัดการที่ดีประจำปี พ.ศ.2554 อันเป็นรางวัลที่สะท้อนให้เห็นความโปร่งใสและความร่วมมือกันในการต่อต้านคอร์รัปชันโดยชุมชน

นอกจากนี้ยังได้รับรางวัลพระปกเกล้าทองคำ ประจำปี พ.ศ. 2555 และประกาศนียบัตรที่ให้สำหรับองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้านความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชนจากสถาบันพระปกเกล้า รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล 2 ปีซ้อน คือ ในปี พ.ศ. 2546 ได้รับรางวัลที่ 1 และในปี 2547 ได้รับรางวัลที่ 2 ซึ่งรางวัลในปี พ.ศ. 2557 ที่ได้รับคือรางวัล 12 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยอดเยี่ยมด้านการเสริมสร้างเครือข่าย รัฐ เอกชนและประชาสังคม (มติชนออนไลน์ สืบค้นเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2557 จาก <http://www.matichon.co.th>)

การกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นได้บริหารจัดการตนเอง แต่ยังคงมีระบบตรวจสอบและระบบประเมินอย่างต่อเนื่อง รางวัลและการได้รับการรับรองจากหลายหน่วยงาน จะมีส่วนทำให้สภาวะความอยู่ดีมีสุขของคนในตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างไร? การศึกษาครั้งนี้จึงต้องการรับรู้สภาพทั่วไปของตำบลดอนแก้วเพื่อจะนำไปสู่การหาปัจจัยแห่งความสุขของคนในชุมชน โดยคำถามที่ใช้เป็นเนื้อหาในแบบสอบถาม ผู้เขียนปรับจากองค์ประกอบสภาวะความอยู่ดีมีสุขภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการสำรวจของกรมสุขภาพจิต รวมทั้งเพิ่มประเด็นคำถามและตัดประเด็นคำถามที่ไม่สอดคล้องกับคนในชุมชน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำในชุมชนจำนวน 3 คน ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว ปลัดเทศบาลตำบลดอนแก้ว และเจ้าอาวาสวัดโสภณาราม ซึ่งทั้งสามท่านเป็นที่ยอมรับนับถือจากคนในชุมชน และได้รับรางวัลจากหน่วยงานภายนอกเป็นการยืนยันได้ว่าบุคคลทั้งสามมีความน่าเชื่อถือเพียงพอต่อการเป็นผู้ให้ข้อมูลและช่วยตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม โดยเฉพาะประเด็นทางด้านการสื่อสาร ทูตทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมที่ต้องทราบรายละเอียดและแสดงให้เห็นว่าทั้งสามตัวแปรได้ทำหน้าที่เชื่อมโยงปัจจัยความอยู่ดีมีสุขที่นำไปสู่ความสุขไว้ด้วยกัน ทั้งด้านร่างกายและสภาวะทางจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความรู้ ด้าน

สภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ ด้านสิ่งแวดล้อม อย่างไร? ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวผู้วิจัยใช้เป็นกรอบในการตั้งคำถามที่ถามเข้าไปซ้ำมาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูล โดยกำหนดระดับการแสดงความคิดเห็นตั้งแต่ 0 -10 คือไม่เห็นด้วยไปจนถึงเห็นด้วยอย่างมากที่สุดจากนั้นนำเครื่องมือไปให้นักวิชาการทางด้านเศรษฐศาสตร์ และทางด้านสื่อสารมวลชนที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยมากกว่า 10 ปี ตรวจสอบเครื่องมือก่อนนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ผลจากการทดสอบระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.736 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงสรุปว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสม แต่ปรับลักษณะทางภาษา ความหมายของคำวัฒนธรรม ประเพณีให้เข้ากับคนในชุมชน จากนั้นนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 400 คน (ได้จากการคำนวณโดย Yamane จากจำนวนประชากร 14,639 (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2557) หมู่บ้านละ 40 คน จำนวน 10 หมู่บ้าน ได้แบบสอบถามกลับคืนและใช้ได้ผล 386 ชุด และนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย สกัคปัจจัย (Factor Analysis) และพยากรณ์ค่าตัวแปร (Regression) ที่จะนำไปสู่ความสุขของประชาชนในตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

พื้นที่ของตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนครัวเรือน 2,486 หลังคาเรือน ตั้งอยู่ในบริเวณตำบลดอนแก้ว และอยู่ห่างออกไปจากตำบลดอนแก้ว โดยพื้นที่ในเขตปกครองตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม มีทั้งหมด 34,953 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่อยู่อาศัยของราษฎรหรือเขตชุมชน 1 ใน 4 ของ

พื้นที่ทั้งหมด สำหรับพื้นที่ที่เหลือ 3 ใน 4 เป็นเขตทหาร ศูนย์ราชการ เขตอุทยาน ประกอบด้วยหมู่บ้านทั้งสิ้น 10 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านบ่อปู้ หมู่ที่ 2 บ้านดอนแก้ว หมู่ที่ 3 บ้านศาลาและบ้านห้วยดิงเฒ่า หมู่ที่ 4 บ้านป่าแยะ หมู่ที่ 5 บ้านพระนอน หมู่ที่ 6 บ้านป่ารวก หมู่ที่ 7 บ้านสันเหมือง หมู่ที่ 8 บ้านชะเอียง หมู่ที่ 9 บ้านสบสา-หนองฟาน หมู่ที่ 10 บ้านพระเจ้านั่งโก้น

ผู้วิจัยพบว่าประเภทที่อยู่อาศัยที่เป็นบ้านเดี่ยว มีลักษณะเป็นบ้านปูนมากที่สุด 284 หลัง รองมาเป็น บ้านครึ่งปูนครึ่งไม้ มีจำนวน 2 หลังที่เป็นบ้านที่ใช้วัสดุไม้ถาวร รองมาเป็นประเภทที่อยู่อาศัยที่เป็นตึกแถว มีจำนวน 24 อาคาร และมีลักษณะของตึกแถวที่เป็น ครึ่งปูนครึ่งไม้ 2 อาคาร จะเห็นได้ว่า สภาพบ้านเรือนของคนในชุมชนดอนแก้วมีความทันสมัยและเป็นไปตาม ลักษณะทางสังคมแบบเก่ากับใหม่รวมกัน กล่าวคือ บ้านเดี่ยวจะมีทั้งขนาดใหญ่อยู่รวมกันทั้งปู่ตายายและ ลูกหลาน แต่ในขณะที่เดียวกันบ้านเดี่ยวก็เป็นไปตาม ลักษณะการดำเนินชีวิตครอบครัวแบบขยายที่มีการ เข้ามาซื้อโครงการบ้านจัดสรรในพื้นที่ดอนแก้ว เช่น โครงการบ้านดอนแก้ว 1-7 นอกจากนี้ยังมีบ้านเช่า อพาร์ทเมนต์ คอนโด อาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นสิ่งปลูกสร้าง ใหม่

ในขณะที่พื้นที่ในหมู่ที่ 3 ห้วยดิงเฒ่า หมู่ที่ 8 บ้านชะเอียง มีจำนวนผู้พักอาศัยน้อยเนื่องจากพื้นที่ ส่วนใหญ่ถูกจัดสรรให้เป็นพื้นที่ของส่วนราชการ โรงเรียน นวมินทราชูทิศพายัพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สถาบันราชชนกรินทร์ กองพันสัตว์ต่างค่ายตากสิน กรมการสัตว์ทหารบก กองพลทหารราบที่ 7 กองพัน ทหารปืนใหญ่ที่ 7 กองพันพัฒนาที่ 3 และเป็นทั้ง สถานที่ท่องเที่ยว สนามกีฬาเจ็ตร้อยปี เป็นต้น ทำให้ จำนวนประชากรใน 2 หมู่บ้านมีไม่มากและเป็นแบบ ชั่วคราว เช่น ทหารที่พักในค่ายทหาร บ้านพักครู บ้านพักแพทย์และพยาบาล นอกจากนี้หมู่ที่ 1 บ้านบ่อปู้

ยังเป็นพื้นที่รอยต่อกับตำบลแม่สาที่เป็นสถานที่ราชการ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ บ้านพักราชการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะของบ้านในปัจจุบันจะเป็นบ้านปูนเกือบทั้งหมด ซึ่งมีทั้งบ้านเดี่ยว ตึกแถว บ้านแฝดและทาวน์เฮ้าส์ เนื่องจากที่ดินส่วนใหญ่ของตำบลดอนแก้วนำไปสร้างเป็นบ้านจัดสรร และมีการซื้อขายอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นที่ดินที่อยู่ใกล้กับอำเภอเมือง มีสถานที่ราชการสำคัญ และใกล้กับสถานที่ออกกำลังกายหลายแห่ง และเพื่อให้มองเห็นลักษณะของการพักอาศัยของประชาชนในตำบลดอนแก้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บ้านเดี่ยวส่วนใหญ่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยอย่างเดียว รองลงมาในจำนวนใกล้เคียงกัน ใช้เป็นสำนักงานหรือประกอบธุรกิจส่วนตัวและร้านค้าบริการต่างๆ อาทิ ร้านถ่ายเอกสาร ร้านจำหน่ายอาหารพื้นเมือง ร้านค้าขนาดเล็ก บางส่วนทำเป็นหัตถกรรมในครัวเรือน และรับซ่อมเครื่องจักร เครื่องยนต์ แต่ที่น่าสังเกต คือ ตึกแถวจำนวน 26 อาคารใช้เป็นที่อยู่อาศัยอย่างเดียว หรือหมายถึงให้บริการเป็นห้องพักให้เช่ารายเดือน มีเพียงส่วนน้อยที่ใช้เป็นร้านค้าและบริการ ในขณะที่บ้านแฝดและทาวน์เฮ้าส์ ใช้เป็นที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียวทั้งหมด

จากลักษณะของสภาพที่อยู่อาศัยจะเห็นว่าคนในตำบลดอนแก้วมีความหลากหลายทางสถานภาพทางเศรษฐกิจ อันสะท้อนผ่านสภาพความเป็นอยู่ แต่เมื่อเข้าไปสัมภาษณ์กลับพบว่าร้านค้าขนาดเล็กในชุมชนและผู้สูงอายุในชุมชนมีน้ำใจให้การต้อนรับและพูดคุยอย่างมีความสุข ในขณะที่บ้านขนาดใหญ่จะไม่พบเจ้าของบ้าน บางบ้านมีเพียงผู้สูงอายุและคนดูแลบ้าน และโดยมากจะได้รับคำตอบว่าออกไปทำงาน ผู้วิจัยจะต้องกลับไปเก็บข้อมูลในช่วงค่ำซึ่งเป็นเวลาพักผ่อนแล้ว จึงได้ฝากแบบสอบถามไว้และนัดหมายเพื่อไปรับแบบสอบถามคืน

2. ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์และระดับความสุขของคนในชุมชนดอนแก้ว

สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนในตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับคืนและข้อมูลครบถ้วนเพียง 386 ชุด หรือกลุ่มตัวอย่าง 386 คน

ในจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 386 คนมีอายุตั้งแต่ 16 ถึง 88 ปี อายุเฉลี่ย 51 ปี แบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 61 มากกว่าเพศชายร้อยละ 39 กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งมีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัว ร้อยละ 51.8 ที่เหลือเป็นผู้อยู่อาศัย ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในเขตตำบลดอนแก้ว คิดเป็นร้อยละ 83.7 และที่เหลืออาศัยอยู่นอกเขตตำบลดอนแก้ว แต่มาพักอาศัยชั่วคราวจำนวน 61 คน เพราะย้ายมารับราชการหรืออาศัยในอาคารให้เช่า

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 97.4 มีระดับการอ่านออกเขียนได้ ส่วนที่เหลืออ่านได้แต่เขียนไม่ได้ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 36 รองมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ร้อยละ 21.5 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอันดับที่สาม ร้อยละ 17.1 นอกนั้นกระจายตัวทั้งที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีไปจนถึงไม่ได้รับการศึกษาเลย มีสถานภาพสมรสและยังอยู่ด้วยกันมากที่สุดเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนประชากร คิดเป็นร้อยละ 61.9 รองมาคือสถานภาพหย่าร้าง เป็นหม้าย ร้อยละ 16.8 และมีสถานภาพสมรสแต่แยกกันอยู่ ร้อยละ 3.4 จากการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมพบว่าที่หย่าร้าง หม้าย และแยกกันอยู่เกิดขึ้นเพราะอีกฝ่ายอยู่ต่างจังหวัดและต่างประเทศหรือเสียชีวิตจากหลายสาเหตุ ที่ยังเป็นแพนกันโดยยังไม่มีการสมรสเพราะต้องการศึกษาดูใจกันก่อนตัดสินใจ ร้อยละ 5.7 นอกนั้นร้อยละ 10.9 ยังคงสถานภาพโสด

ระดับรายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีมากกว่า 20,000 บาทสูงที่สุด คือ ร้อยละ 21.8 รองมาคือ มีระดับรายได้ 10,000 - 14,999 บาทต่อเดือน ร้อยละ 19.4 และมีระดับรายได้ 15,000 - 20,000 บาท มาเป็นอันดับที่สาม ร้อยละ 16.1 ขณะเดียวกันยังคงมีผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทอยู่จำนวนมาก ร้อยละ 14.5 ใกล้เคียงกับจำนวนผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 8,000-9,999 บาท

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด ร้อยละ 26.4 รองมาประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 22.5 อันดับสามประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงานของรัฐซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับผู้ว่างงานหรือไม่ประกอบอาชีพ โดยทั้งสองกลุ่มมีจำนวน 74 และ 73 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 และ 19.0 ตามลำดับ มีบางส่วนที่ประกอบอาชีพรับจ้างในภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 9.1 มีจำนวน ร้อยละ 2.1 ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 1.6 เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ และมีเพียง 1 คนเท่านั้นที่เป็นกรรมกรสถานะการมีหนี้สินของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีหนี้สินร้อยละ 39.1 มากกว่าคนที่มีหนี้สิน ร้อยละ 32.1 แต่มีคนไม่ระบุจำนวน 111 คน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 46.4 มีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าหรือบัตรทอง โดยผู้ที่มีบัตรทองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างรองมาประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว ในขณะที่ผู้ได้รับสิทธิประกันสังคมและสวัสดิการข้าราชการ คือ กลุ่มที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงานของรัฐแสดงให้เห็นว่าในจำนวนนี้เป็นพนักงานของรัฐเนื่องจากได้รับสิทธิประกันสังคมมิได้เป็นสิทธิสวัสดิการข้าราชการซึ่งรวมอยู่ในหลักประกันสังคม นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ว่างงานจะซื้อประกันชีวิต และเป็นผู้ที่ได้รับสิทธิจากการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข

ระดับความสุขของคนในตำบลดอนแก้ว

ผู้วิจัยนำปัจจัยใน 6 มิติพบว่า ทั้ง 115 องค์กรประกอบมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย พบว่า มิติสภาวะทางร่างกาย

และจิตใจอยู่ระดับสุขปานกลาง ($\bar{X}=6.0$) มิติความมั่นคงในการทำงานอยู่ระดับสุขปานกลาง ($\bar{X}=5.7$) มิติความมั่นคงทางเศรษฐกิจอยู่ระดับสุขปานกลาง ($\bar{X}=4.9$) มิติความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชนอยู่ระดับสุขมาก ($\bar{X}=7.3$) มิติด้านการบริหารจัดการของรัฐในชุมชนอยู่ระดับสุขมาก ($\bar{X}=6.9$) และมิติด้านสภาพสิ่งแวดล้อมกับสภาพอากาศอยู่ระดับสุขน้อย ($\bar{X}=3.8$)

เมื่อรวมองค์ประกอบทั้ง 115 ตัวแปรหาค่าเฉลี่ยทุกองค์ประกอบเท่ากับ 5.8 หมายความว่า มีสภาวะความอยู่ดีมีสุขปานกลาง องค์ประกอบทั้งหมดเมื่อนำมาทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) ได้ค่า Cronbach's alpha = 0.7 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 115 ข้ออยู่ในระดับดีพอใช้ สามารถนำมาสังเกตปัจจัยเพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริมได้

3. ปัจจัยความอยู่ดีมีสุข

จำแนกเป็น 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มิติทางด้านสภาวะทางร่างกายและจิตใจ

ตัวแปรในมิติทางด้านสภาวะทางร่างกายและจิตใจที่ใช้ชีวิตในชุมชนดอนแก้วมีทั้งหมด 17 ตัวแปร ผู้วิจัยนำข้อมูลตัวอย่างมาทำการตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (KMO และ Bartlett's Test) ค่า KMO = 0.805 ซึ่งมากกว่า 0.05 และเข้าใกล้ 1 สรุปได้ว่าข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่า Bartlett's Test มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square = 2265.626 ได้ค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงปฏิเสธ H0 แสดงว่าตัวแปรการรับรู้ด้านสภาวะทางร่างกายและจิตใจทั้ง 17 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมา

วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้

ตัวแปร 17 ตัวแปรนำมาจัดกลุ่มองค์ประกอบได้ 4 กลุ่มองค์ประกอบที่ผู้วิจัยตั้งชื่อแต่ละกลุ่มว่า “ความสุขกายและใจ” “ความทุกข์” “การพักผ่อนและการแสวงหาความสุข” และ “สุขภาพร่างกายและจิตใจ” โดยมีค่าความแปรปรวนสะสม (Cumulative of Variance) ของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบร้อยละ 25.403, 17.675, 8.435 และ 7.587 ตามลำดับเมื่อทำการหมุนแกน (Rotation Sums of Squared Loadings) พบว่าค่าความแปรปรวนร้อยละสะสม (Cumulative of Variance) ซึ่งเป็นการแสดงค่าความแปรปรวนเป็นร้อยละสะสมของปัจจัยหรือองค์ประกอบ ทั้ง 4 องค์ประกอบ = $16.975+16.678+14.360+11.087= 59.1\%$ หมายถึงปัจจัย หรือองค์ประกอบที่ 1-4 สามารถอธิบายค่าความผันแปรทั้ง 4 กลุ่มองค์ประกอบ ได้ร้อยละ 59.1

องค์ประกอบที่ 2 มิติทางด้านความมั่นคงในการทำงาน

ตัวแปรในมิติทางด้านความมั่นคงในการทำงาน มีทั้งหมด 8 ตัวแปร ผู้วิจัยนำข้อมูลตัวอย่างมาทำการตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (KMO และ Bartlett's Test) ค่า KMO = 0.780 ซึ่งมากกว่า 0.05 และเข้าใกล้ 1 สรุปได้ว่าข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่า Bartlett's Test มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square = 1595.799 ได้ค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงปฏิเสธ H0 แสดงว่าตัวแปรการรับรู้ด้านความมั่นคงในการทำงานทั้ง 8 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้

ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรนำมาจัดกลุ่มองค์ประกอบได้ 2 กลุ่มองค์ประกอบที่ผู้วิจัยตั้งชื่อแต่ละองค์ประกอบว่า

“ความมั่นคงของรายได้ประจำ” และ “ความเสี่ยงของการประกอบอาชีพและรายได้” โดยมีค่าความแปรปรวนสะสม (Cumulative of Variance) ของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบร้อยละ 48.168 และ 18.799 ตามลำดับเมื่อทำการหมุนแกน (Rotation Sums of Squared Loadings) พบว่าค่าความแปรปรวนร้อยละสะสม (Cumulative of Variance) ซึ่งเป็นการแสดงค่าความแปรปรวนเป็นร้อยละสะสมของปัจจัยหรือองค์ประกอบ ทั้ง 2 องค์ประกอบ = 43.081% และ 66.967% หมายถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ 1-2 สามารถอธิบายค่าความผันแปรทั้ง 2 กลุ่มองค์ประกอบ ได้ร้อยละ 66.967

องค์ประกอบที่ 3 มิติทางด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

ตัวแปรในมิติความมั่นคงทางเศรษฐกิจมีทั้งหมด 7 ตัวแปร ผู้วิจัยนำข้อมูลตัวอย่างมาทำการตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (KMO และ Bartlett's Test) ค่า KMO = 0.686 ซึ่งมากกว่า 0.05 สรุปได้ว่าข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่า Bartlett's Test มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square = 505.732 ได้ค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H0 แสดงว่าตัวแปรการรับรู้ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจทั้ง 7 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้

ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรนำมาจัดกลุ่มองค์ประกอบได้ 2 กลุ่มองค์ประกอบที่ผู้วิจัยตั้งชื่อแต่ละองค์ประกอบว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “ภาระหนี้สินที่จัดการได้” โดยมีค่าความแปรปรวนสะสม (Cumulative of Variance) ของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ ร้อยละ 36.32 และ 17.44 ตามลำดับ เมื่อทำการหมุนแกน (Rotation Sums of Squared Loadings) พบว่าค่าความแปรปรวน ร้อยละสะสม (Cumulative of

Variance) ซึ่งเป็นการแสดงค่าความแปรปรวนเป็นร้อยละสะสมของปัจจัยหรือองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบ = $31.183+17.44 = 53.760\%$ หมายถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ 1-2 สามารถอธิบายค่าความผันแปรทั้ง 2 กลุ่มองค์ประกอบ ได้ร้อยละ 53.760

องค์ประกอบที่ 4 มิติทางด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชน

ตัวแปรในมิติทางด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชนมีทั้งหมด 9 ตัวแปร ผู้วิจัยนำข้อมูลตัวอย่างมาทำการตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (KMO และ Bartlett's Test) ค่า KMO = 0.892 ซึ่งมากกว่า 0.05 และเข้าใกล้ 1 สรุปได้ว่าข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่า Bartlett's Test มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square = 2689.234 ได้ค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงปฏิเสธ H0 แสดงว่าตัวแปรการรับรู้ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชนทั้ง 9 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้

ตัวแปร 9 ตัวแปรนำมาจัดกลุ่มองค์ประกอบได้ 2 กลุ่มองค์ประกอบที่ผู้วิจัยตั้งชื่อแต่ละกลุ่มองค์ประกอบว่า “การสื่อสารและความรักใคร่ปรองดองในครอบครัว” และ “การสื่อสารกับการแก้ปัญหาในครอบครัว” โดยมีค่าความแปรปรวนสะสม (Cumulative % of Variance) ของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ ร้อยละ 57.481 และ 15.181 ตามลำดับเมื่อทำการหมุนแกน (Rotation Sums of Squared Loadings) พบว่าค่าความแปรปรวนร้อยละสะสม (Cumulative of Variance) ซึ่งเป็นการแสดงค่าความแปรปรวนเป็นร้อยละสะสมของปัจจัยหรือองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบ = $57.481+15.181 = 72.662\%$ หมายถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ 1-2 สามารถอธิบายค่าความผันแปรทั้ง 2 กลุ่มองค์ประกอบ

ได้ร้อยละ 72.662

องค์ประกอบที่ 5 มิติทางการบริหารจัดการหน่วยงานของรัฐในชุมชน

ตัวแปรในมิติทางการบริหารจัดการหน่วยงานของรัฐในชุมชนมีทั้งหมด 21 ตัวแปร ผู้วิจัยนำข้อมูลตัวอย่างมาทำการตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (KMO และ Bartlett's Test) ค่า KMO = 0.898 ซึ่งมากกว่า 0.05 และเข้าใกล้ 1 สรุปได้ว่าข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่า Bartlett's Test มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square = 3336.264 ได้ค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงปฏิเสธ H0 แสดงว่าตัวแปรการรับรู้ด้านการบริหารจัดการหน่วยงานของรัฐในชุมชนทั้ง 21 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้

ตัวแปร 21 ตัวแปรนำมาจัดกลุ่มองค์ประกอบได้ 5 กลุ่มองค์ประกอบที่ผู้วิจัยตั้งชื่อแต่ละกลุ่มองค์ประกอบว่า “การสื่อสารและการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชน” “หลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานของรัฐและผู้นำในชุมชน” “กิจกรรมและสวัสดิการรัฐกับความภูมิใจในท้องถิ่นตนเอง” “ความโปร่งใสในการบริหารจัดการรัฐชุมชน” และ “หลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม” โดยมีค่าความแปรปรวนสะสม (Cumulative of Variance) ของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบ ร้อยละ 20.969, 17.009, 11.52, 8.172 และ 6.063 ตามลำดับ เมื่อทำการหมุนแกน (Rotation Sums of Squared Loadings) พบว่าค่าความแปรปรวนร้อยละสะสม (Cumulative of Variance) ซึ่งเป็นการแสดงค่าความแปรปรวนเป็นร้อยละสะสมของปัจจัยหรือองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ = $20.969+17.009+$

$11.520+8.712+6.063= 64.273\%$ หมายถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ 1-5 สามารถอธิบายค่าความผันแปรทั้ง 5 กลุ่มองค์ประกอบได้ ร้อยละ 64.273

องค์ประกอบที่ 6 มิติทางด้านสภาพอากาศและสภาพแวดล้อมในชุมชน

ตัวแปรในมิติทางด้านสภาพอากาศและสภาพแวดล้อมในชุมชนมีทั้งหมด 12 ตัวแปร ผู้วิจัยนำข้อมูลตัวอย่างมาทำการตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (KMO และ Bartlett's Test) ค่า KMO = 0.836 ซึ่งมากกว่า 0.05 และเข้าใกล้ 1 สรุปได้ว่าข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่า Bartlett's Test มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square =1574.651 ได้ค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงปฏิเสธ H0 แสดงว่าตัวแปรการรับรู้ด้านสภาพอากาศและสภาพแวดล้อมในชุมชนทั้ง 12 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ได้

ตัวแปร 12 ตัวแปรนำมาจัดกลุ่มองค์ประกอบได้ 3 กลุ่มองค์ประกอบที่ผู้วิจัยตั้งชื่อแต่ละกลุ่มองค์ประกอบว่า “ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน” “ปัญหาสังคมใน

ชุมชน” และ “สภาพอากาศและสภาพแวดล้อมในชุมชน” โดยมีค่าความแปรปรวนสะสม (Cumulative of Variance) ของตัวแปรแต่ละองค์ประกอบร้อยละ 30.166, 18.039 และ 14.664 ตามลำดับ เมื่อทำการหมุนแกน (Rotation Sums of Squared Loadings) พบว่าค่าความแปรปรวนร้อยละสะสม (Cumulative %of Variance) ซึ่งเป็นการแสดงค่าความแปรปรวนเป็นร้อยละสะสมของปัจจัย หรือองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ = $30.166+18.039+14.664 = 62.869\%$ หมายถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ 1-3 สามารถอธิบายค่าความผันแปรทั้ง 3 กลุ่มองค์ประกอบได้ ร้อยละ 62.869

เมื่อได้ปัจจัยที่ทำให้เกิดสภาวะความอยู่ดีมีสุขของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยนำตัวแปรทั้งหมดไปวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ถดถอยด้วยวิธีการ Enter ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ (R) และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย R2 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R2 Change) ค่าอัตราส่วนเอฟ (F) และค่าอัตราส่วนเอฟของสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (F Change) ของตัวแปรอิสระด้านต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ภาวะความอยู่ดีมีสุขของคนในชุมชนดอนแก้ว (Y) จากการคำนวณตามวิธีการแบบเพิ่มหรือลดเป็นขั้นๆ (Enter) ได้ค่าดังปรากฏในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ถดถอยของปัจจัยสภาวะความอยู่ดีมีสุข

Model	R	R Square	Adjusted R Square
1	.987 ^a	.974	.972

$R^2 = 0.974$ หมายถึงสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ = 97.4% หรือปัจจัยของภาวะความอยู่ดีมีสุข สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของภาวะความอยู่ดีมีสุขได้ 97.4% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 น้อยกว่า 0.05 ยอมรับตาราง Model ที่ 1 อธิบายได้ว่า ตัวแปรทั้ง 26 ตัว

มีอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่สัมพันธ์ที่ขนาดความสัมพันธ์ยอมรับได้ $R = 98.7\%$ ค่า Durbin-Watson มีค่า 1.883 อยู่ระหว่าง 1.5 – 2.5 หมายถึง เป็นอิสระต่อกัน

สมการพยากรณ์ ความสุขของคนในชุมชนดอนแก้ว (y) ได้ 97.4% อีก 2.6% อาจจะมีตัวแปรอย่างอื่น

ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปร y ทั้งนี้จากข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่าง 386 คน ทำนายพยากรณ์ได้ตามข้อมูลที่เก็บมาในขอบเขตข้อมูลที่มีเท่านั้น หมายความว่า ค่าเฉลี่ยความสุขของประชาชนในตำบลตอนแก้วที่เพิ่มขึ้น 5.91 หน่วยเมื่อความสุขกายและใจเพิ่มขึ้น 0.771 หน่วย องค์ประกอบทางด้านความทุกข์ลดลง 0.616 หน่วย องค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้สื่อโทรทัศน์และสื่อสังคมออนไลน์ลดลง 0.028 หน่วย องค์ประกอบด้านการใช้สื่อหนังสือพิมพ์ลดลง 0.060 หน่วย องค์ประกอบด้านภาระหนี้สินที่จัดการได้เพิ่มขึ้น 0.047 หน่วย องค์ประกอบของรายได้ประจำและมีความมั่นคงของรายได้เพิ่มขึ้น 0.034 หน่วย และองค์ประกอบด้านความภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 0.50 หน่วย ดังจะได้อธิบายตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1) องค์ประกอบของความสุขกายและใจเพิ่มขึ้น 0.771 หน่วย หมายถึงการเพิ่มขึ้นของค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างจะเลือกตอบในประเด็นที่ถามว่า คนในชุมชนกำลังมีชีวิตที่มีความสุข มีความรู้สึกสดชื่น มีชีวิตชีวา มีความรู้สึกใจเย็นและสงบ มีความรู้สึกเต็มไปด้วยพลัง ปล่อยวางกับทุกเรื่องและนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอเป็นปกติ

2) องค์ประกอบของปัจจัยความทุกข์ ลดลง 0.616 หน่วย หมายถึงการลดลงของค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างจะเลือกตอบในประเด็นที่ถามว่า คนในชุมชนมีความรู้สึกท้อแท้และซึมเศร้า มีความรู้สึกหดหู่น้อยลงหรือไม่ทำอะไรรู้สึกดีขึ้น มีความวิตกกังวลเกินกว่าเหตุ มีความวิตกกังวลกับสถานการณ์การเมืองในปัจจุบันและเป็นคนมีความรู้สึกไม่มั่นใจในอนาคต

3) องค์ประกอบของสื่อโทรทัศน์และสื่อสังคมออนไลน์ลดลง 0.028 หน่วย หมายถึง คนในชุมชนมีพฤติกรรมในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ช่องหลัก 3 5 7 9 Thai PBS และข้อมูลข่าวสารที่มาจาก

อินเทอร์เน็ตผ่านสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, LINE, Twitter ลดลง

4) องค์ประกอบของสื่อหนังสือพิมพ์ลดลง 0.060 หน่วย หมายถึง การลดลงของค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างจะเลือกตอบในประเด็นที่ถามว่า คนในชุมชนมีพฤติกรรมเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์มติชน ประชาชาติ กรุงเทพธุรกิจ ไทยรัฐ เดลินิวส์ คมชัดลึก

5) องค์ประกอบของภาระหนี้สินที่จัดการได้เพิ่มขึ้น 0.047 หน่วย หมายถึง การเพิ่มขึ้นของค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างจะเลือกตอบในประเด็นที่ถามว่า แม้คนในชุมชนมีลักษณะงานที่ขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ยังคงมีปัญหาสุขภาพที่ต้องใช้จ่ายเงินเพื่อการรักษาอย่างต่อเนื่องแต่ก็มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายเป็นประจำ รวมทั้งมีหนี้สินที่สามารถจัดการดูแลได้

6) องค์ประกอบของรายได้ประจำและมีความมั่นคงของรายได้เพิ่มขึ้น 0.034 หน่วย หมายถึง การเพิ่มขึ้นของค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างจะเลือกตอบในประเด็นที่ถามว่า คนในชุมชนมีรายได้สม่ำเสมอ มีความภาคภูมิใจกับงานที่ทำ มีความพึงพอใจกับรายได้ที่ได้จากการประกอบอาชีพและงานที่ทำมีหลักประกันมั่นคง

7) องค์ประกอบของความภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 0.50 หน่วย หมายถึงการเพิ่มขึ้นของค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างจะเลือกตอบในประเด็นที่ถามว่าคนในชุมชนมีทุนทางวัฒนธรรมที่ได้รับมรดกมาจากคนในสมัยอดีต คือ วัดโสภณารามมีพิพิธภัณฑ์ตามวิถีชีวิตคนพื้นเมืองวัดพระนอนขอนม่วงมีหอระฆังหอไตรชั้นทะเบียนจากกรมศิลปากร, ตำบลตอนแก้วเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญของเชียงใหม่, วัดพระนอนขอนม่วงมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นศิลปกรรม

หนึ่งของล้านนา และตำบลดอนแก้วเป็นเส้นทางปั่นจักรยาน สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นทุนทางวัฒนธรรมที่ทำให้เกิดรายได้กับคนในชุมชนด้านการท่องเที่ยว

กล่าวโดยสรุปจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณภายหลังจากที่ผู้ทำวิจัยทำการสกัดตัวแปรแล้วและนำตัวแปรที่สกัดได้ในองค์ประกอบแรกของทุกมิติเข้ามาคำนวณด้วยวิธีการข้างต้นทั้งสองวิธีพบว่า องค์ประกอบ 1 ใน 7 ด้านมีความสัมพันธ์กับภาวะความอยู่ดีมีสุขของคนในชุมชนที่เพิ่มขึ้นและลดลงตามสภาพที่เป็นจริงจากคำอธิบายและจากสมการพยากรณ์ทั้งหมด โดยมีปัจจัยของรายได้ อาชีพ สภาพแวดล้อม การสื่อสาร ทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรม เป็นตัวแปรสำคัญที่นำไปสู่ภาวะความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

สรุปและอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยพบว่าระดับความสุขของคนในชุมชนดอนแก้วอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากมีปัจจัยที่เข้ามาสอดคล้องหลายประการ แม้คนในดอนแก้วจะมีความสัมพันธ์ทางครอบครัวที่ดี มีความสุขกายสุขใจ และมีการบริหารจัดการภาครัฐที่ดี แต่ปัจจัยที่เกิดจากการเข้ามาของระบบโลกาภิวัตน์ทั้งในเรื่องของเศรษฐกิจและการดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางการถูกระงับให้เกิดการบริโภคทำให้ค่าเฉลี่ยความสุขไม่สูงมาก ดังจะสรุปเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่ทำการศึกษาดังนี้

1) ความสุขของคนในชุมชนส่วนหนึ่งเกิดจากมิติด้านการบริหารจัดการระดับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจและการใช้การสื่อสารอย่างมีส่วนร่วม ในการแก้ไขจัดการกับปัญหาที่เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน แต่การพัฒนาประเทศที่สอดรับกับความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก สุขภาพ

ทางร่างกายที่เป็นไปตามอายุ ปัจจัยทางด้านการประกอบอาชีพที่ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของสภาพดินฟ้าอากาศ รวมทั้งกระบวนการและขั้นตอนการทำงาน การบริหารจัดการงบประมาณยังคงเป็นแนวทางเดียวกับที่ภาครัฐส่วนกลางกำหนดทำให้ค่าเฉลี่ยความสุขของประชาชนในพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง

การเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล มีผู้นำที่มาจากกรเป็นคนที่ในพื้นที่และมีความรู้ความเข้าใจบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ประกอบกับลักษณะพื้นฐานของผู้นำที่มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้คนในพื้นที่เป็นประจำ ทำให้ผู้ปฏิบัติในหน่วยงานราชการต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่ เล็งเห็นความสำคัญที่จะร่วมมือกันในการบริหารจัดการชุมชนอย่างมีส่วนร่วมและตอบสนองส่งเสริมต่อมิติต่างๆ อาทิ มิติทางด้านสุขภาพและจิตใจ มิติทางด้านเศรษฐกิจ มิติทางด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน มิติทางด้านทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคม ที่จะทำให้คนในพื้นที่มีสถานะความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

2) ความสุขและสถานะความอยู่ดีมีสุขในระดับปานกลางมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับแผนงานและนโยบายในการทำงานของรัฐบาลที่จะสามารถจัดสรรองค์ประกอบแวดล้อมต่างๆ ที่จะนำไปสู่ความสุขของคนในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของความสุขของคนในชุมชนทั้งสภาพร่างกายและจิตใจเพิ่มขึ้นเมื่อประชาชนเกิดสภาวะความสุขภายในจิตใจ ทั้งความรู้สึกสดชื่นมีชีวิตชีวา ใจเย็นและสงบ เต็มไปด้วยพลัง อาศัยหลักธรรมในการผ่อนคลายและปล่อยวางกับทุกเรื่องและนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอเป็นปกติเพิ่มขึ้น

ขณะที่องค์ประกอบของความทุกข์ของคนในชุมชน ทั้งความรู้สึกท้อแท้และซึมเศร้า ความรู้สึกหดหู่จนไม่มีอะไรทำให้รู้สึกดีขึ้น ความวิตกกังวลเกินกว่าเหตุ ความวิตกกังวลกับสถานการณ์การเมืองในปัจจุบันและ

เป็นคนมีความรู้สึกไม่มั่นใจในอนาคตควรจะต้องลดลง เพื่อให้ร่างกายไม่เครียดและเกิดการสะสมจนเผชิญหน้ากับโรคภัยไข้เจ็บ

สิ่งที่น่าสนใจคือคนในชุมชนมีภาระหนี้สินที่สามารถจัดการได้ ภาระหนี้สินของคนในชุมชนเกิดจากลักษณะงานที่ขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจของประเทศ มีปัญหาสุขภาพที่ต้องใช้จ่ายเงินเพื่อการรักษาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายเป็นประจำ ขณะเดียวกันรัฐในระดับชาติจะต้องทำให้ประชาชนมีรายได้ประจำ สร้างหลักประกันมั่นคงของรายได้ให้กับคนในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้คนเกิดความภาคภูมิใจกับงานที่ทำ เกิดความพึงพอใจกับรายได้ที่ได้จากการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่าคนในชุมชนจะใช้วิธีการผ่อนคลายความเครียดด้วยการดูหนัง ฟังเพลง ดูโทรทัศน์ แต่ระดับความสุขของคนในชุมชนจะเพิ่มขึ้นเมื่อการเปิดรับสื่อประเภทหนังสือพิมพ์ และสื่ออินเทอร์เน็ตลดลง ความสุขของคนในชุมชนจะเพิ่มขึ้นเมื่อสิ่งที่ชุมชนภูมิใจในวัฒนธรรมของตนได้กลายเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่นำไปสู่รายได้จำนวนไม่มาก เพราะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อาทิ วัดโสภณารามซึ่งมีการจัดพิพิธภัณฑ์ตามวิถีชีวิตคนพื้นเมือง วัดพระนอนขอนม่วง สิ่งหาคาบนางซึ่งเป็นศิลปกรรมหนึ่งของล้านนา มีหอรบขังหอไตรได้รับการขึ้นทะเบียนจากกรมศิลปากรเพิ่มขึ้น และยังเป็นเส้นทางปั่นจักรยานที่จังหวัดให้ความสำคัญและส่งเสริมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องอันส่งผลให้ตำบลดอนแก้วเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญของเชียงใหม่ ล้วนแต่เป็นทุนทางวัฒนธรรมที่ทำให้เกิดรายได้กับคนในชุมชนด้านการท่องเที่ยว

3) ประเด็นที่สำคัญอันเป็นข้อบ่งชี้ (Implication) ของการวิจัยครั้งนี้ พบว่าการสื่อสารเป็นส่วนหนึ่งของทุกปัจจัยที่ทำให้ทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมดำรงอยู่ รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับความสุขของคนใน

ชุมชนโดยตรงแต่การใช้สื่อบางประเภทที่มีเนื้อหาหนัก อาทิ การนำเสนอประเด็นทางการเมือง ความขัดแย้งทางการเมือง ดังปรากฏในผลการวิจัยที่พบว่า การเปิดรับหนังสือพิมพ์หรือในสังคมออนไลน์ลดลงจะส่งผลต่อระดับความสุขของประชาชนเพิ่มขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสุขของประชาชนในชุมชนที่มีเขตพื้นที่ติดความเป็นเมือง และได้รับผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรม แต่การสื่อสารเป็นกลไกในการทำให้ตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กัน และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดทุนทางสังคม อันหมายถึงความผูกพันของผู้คนในสังคม และการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเผชิญหน้า (Face to Face Communication) ยังคงเป็นการสื่อสารที่สำคัญที่ทำให้ผู้คนในสังคมเล็กเข้าใจร่วมมือในการจัดการปัญหาชุมชน อีกทั้งผู้นำชุมชนยังอาศัยการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนจนได้รับรางวัลจากสถาบันพระปกเกล้า และหน่วยงานต่างๆ นอกจากนี้ การสื่อสารยังทำให้คนในชุมชนนำทุนทางวัฒนธรรมไปประยุกต์ให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ด้วยการแปรสภาพทุนที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม อาทิ วัดพระนอนขอนม่วง วัดดาราภิรมย์ กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่งในตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม เส้นทางในชุมชนที่มีความปลอดภัยกลายเป็นเส้นทางปั่นจักรยานยามค่ำคืน เป็นสถานที่ออกกำลังกาย มีหน่วยงานราชการที่สำคัญ ทั้งโรงพยาบาล ค่ายทหาร สนามกอล์ฟ สถานพินิจเด็ก และเยาวชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อีกทั้งยังใช้ทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมในการส่งเสริมสุขภาพของคนในชุมชนและคนที่ผ่านเข้าไปในชุมชน ผ่านการนวดประคบสมุนไพร การดูแลสุขภาพของผู้ป่วยติดเตียงด้วยอุปกรณ์ที่ทำได้ในชุมชน การบริหารร่างกายของผู้สูงอายุที่ไม่สามารถดูแลตัวเองได้ จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภายใต้ชื่อ มหาวิทยาลัยลัยความสุข

แม้เทคโนโลยีด้านการสื่อสารจะทันสมัยและเข้าถึงได้ ทุกที่ตลอดเวลาโดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์แต่ก็ไม่ได้รับความสนใจจากคนในชุมชน เพราะโดยส่วนใหญ่จะมีอายุเฉลี่ย 51 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้อง ใช้การสื่อสารที่ทันสมัย แต่ อบต.คอนแก้ว ได้เปิดสัญญาณอินเทอร์เน็ตในพื้นที่สาธารณะให้ใช้ฟรี

คนในชุมชนคอนแก้วยังคงนิยมเปิดรับฟังรายการบันเทิงจากสื่อวิทยุกระจายเสียงผ่านดาวเทียมและจากรายการทางสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ดำเนินรายการด้วยภาษาคำเมืองหรือเป็นรายการของคนในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่จะเน้นฟังรายการที่เปิดเพลงพื้นเมือง หรือเพลงที่เข้าถึงกลุ่มคนฟัง แสดงให้เห็นว่า สื่อวิทยุยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความบันเทิงในชุมชน แม้จะมีสื่อใหม่ๆ เกิดขึ้นมาให้ประชาชนเลือกใช้อย่างมากมายก็ตาม

จะเห็นได้ว่าการสื่อสารเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของทุกปัจจัยที่ทำให้ทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมดำรงอยู่ ทั้งที่การใช้สื่อมีความสัมพันธ์กับความสุขของคนในชุมชน โดยตรงที่เปิดฟังรายการเพลงอันเป็นหน้าที่ของสื่อในการให้ความบันเทิงกับผู้รับสาร แสดงให้เห็นว่า สื่อวิทยุยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความบันเทิงในชุมชน เพราะมีภารกิจในชีวิตประจำวันที่จะต้องจัดการสม่าเสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยที่อธิบายข้างต้นว่า ระดับความสุขจะเพิ่มขึ้นเมื่อมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์และสื่ออินเทอร์เน็ตลดลง

ผู้รับสารบางส่วนเปิดรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงในประเด็นที่เกี่ยวข้องทางการเมืองโดยเฉพาะก่อนหน้าที่จะมีการปฏิบัติ สื่อวิทยุกระจายเสียงและหอกระจายข่าวที่นำเสนอประเด็นทางการเมืองเป็นที่สนใจของคนในพื้นที่อย่างมาก ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่เปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์เลย ด้วยเหตุที่การสื่อสารด้วยเสียงทำให้คนเปิดรับข้อมูลได้

อย่างสะดวกกว่าการอ่านหนังสือพิมพ์ ไม่เพียงเท่านั้นรายการวิทยุกระจายเสียงและหอกระจายยังทำหน้าที่ในการเล่าข่าวจากหนังสือพิมพ์ให้กับคนในชุมชนอีกด้วย

การสื่อสารระหว่างบุคคลทั้งในรูปแบบการสื่อสารกับพระสงฆ์ การสื่อสารกับคนในครอบครัว และการสื่อสารในลักษณะอื่นใดที่สื่อเป็นตัวกลางทำให้ทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมได้รับการสืบทอดและดำรงอยู่ สอดคล้องกับทฤษฎีระบบ (System Theory) ที่อธิบายว่า เมื่อการสื่อสารลดลงจะทำให้คนเกิดความคิดเห็นที่แตกต่าง และแยกตัวกันออกไปเป็นกลุ่มๆ หากมีการสื่อสารมากเท่าไรจะเกิดการรวมตัวเป็นกลุ่มกันมากขึ้น ผู้คนจะเกิดความคิด ความรู้สึกที่คล้ายคลึงกันมากขึ้น และเมื่อขาดการติดต่อ ความเหมือนกันจะหายไป เช่น การไม่ได้ติดต่อกับเพื่อนเก่าจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนจางหายไป แต่ไปมีประสบการณ์ใหม่กับเพื่อนในกลุ่มใหม่แทนที่ การสื่อสารทำให้เกิดความเข้าใจความเป็นหนึ่งเดียวกันและการพึ่งพาระหว่างกัน นำไปสู่การเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน นอกจากนี้ระบบจะ ทำให้ผู้คนเกิดการควบคุมตนเอง และการแลกเปลี่ยนระหว่างกันภายใต้สภาพแวดล้อมต่างๆ จะทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

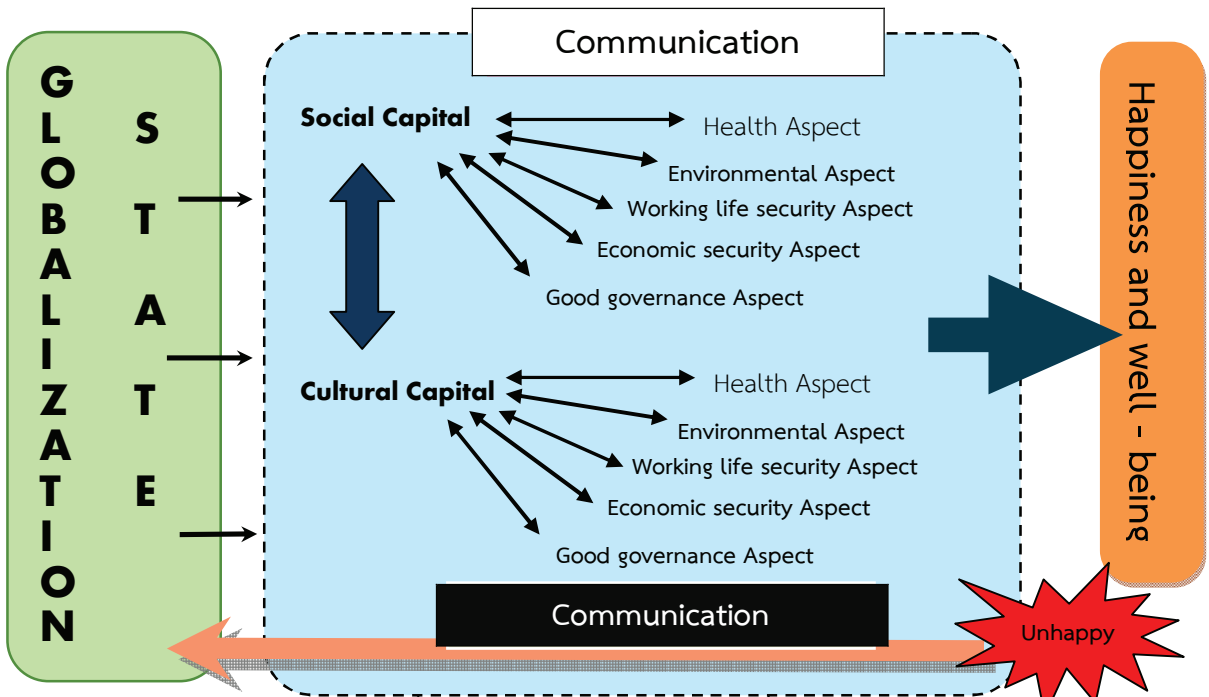
ดังนั้นการทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จำเป็นที่จะต้องอาศัยหลักการสื่อสารทุกรูปแบบทั้งแบบเผชิญหน้าและแบบมีส่วนร่วมโดยอาศัยเครื่องมือการสื่อสารสำหรับการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เช่น อสม ประชาคมหมู่บ้าน แผ่นพับ จดหมายข่าวของ อบต. หอกระจายข่าว เสียงตามสายประจำหมู่บ้าน เครื่องมือการสื่อสารเหล่านี้ล้วนแต่จะทำให้ผู้คนเป็นส่วนหนึ่ง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยเฉพาะการเข้าร่วมประชุมหรือเข้าร่วมทำกิจกรรมที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเป็นอย่างน้อย

ไม่เพียงเท่านั้น ช่องทางการสื่อสารมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ที่นำเสนอเนื้อหาความเคลื่อนไหวจากสื่อที่มีอยู่ในสังคมออนไลน์ไปนำเสนอผ่านช่องทางที่มีอยู่ เช่น การนำเอาข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จากการทำชุมชนได้รับรางวัลด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ด้านความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ตลอด 9 ปีที่ได้รับรางวัลติดต่อกัน ทำให้ชุมชนดอนแก้วเป็นที่รู้จักระดับประเทศ ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในการเป็นคนท้องถิ่นและทำให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ไม่เดินทางออก

นอกพื้นที่ไปทำงานที่อื่น แม้ชุมชนจะเผชิญหน้ากับสภาพปัญหาเสียดัดและสิ่งแวดล้อม แต่คนในชุมชนต่างก็ช่วยกันเฝ้าระวัง จัดกิจกรรมโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนให้กับเยาวชนในพื้นที่อื่นๆ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านสุขภาพชุมชนของท้องถิ่นอื่นๆ และยังช่วยกันพัฒนาให้พื้นที่อำเภอแมริมเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นเส้นทางปั่นจักรยานอย่างปลอดภัยอีกด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถอธิบายเป็นแผนภาพตามทฤษฎีระบบได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แบบจำลองการอธิบายระบบการสื่อสาร
ทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมที่นำไปสู่ความสุขของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1. นโยบายด้านการกระจายอำนาจควรจะสอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการอย่างเป็นท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นสร้างกลไก มาตรการ และหลักปฏิบัติในทุกๆ มิติด้วยความเข้าใจและสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นมากกว่าจะใช้กลไก มาตรการและหลักปฏิบัติเดียวกันทั้งประเทศ

1.2. นโยบายความสุขของประเทศไทยควรได้รับการส่งเสริมให้เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยอิงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นโยบายด้านการประกันสุขภาพ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติที่จะต้องมองเห็นความสุขของชุมชนในแบบของชุมชน มิใช่การประเมินจากค่าตัวเลขรายได้ต่อหัวต่อปี ที่รัฐบาลและสื่อรายงานผ่านข่าวทุกวัน หรือรวมทั้งการจัดสรรงบประมาณเพื่อเพิ่มรายได้ต่อหัวต่อปีผ่านระบบทุนนิยมเพียงอย่างเดียว แต่ปัจจัยอื่นๆ โดยเฉพาะทุนทางวัฒนธรรม ที่มีมานานควรจะได้รับ ความสนับสนุนและกลายเป็นวาระสำคัญของนโยบายรัฐ สู่การบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ

2. ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ

2.1. ควรมีการส่งเสริมนโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยให้ผู้นำท้องถิ่นอาศัยหลักการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมและหลักการสื่อสารที่ไม่สร้างความขัดแย้งในชุมชน ไม่ใช่ใช้วิธีการขัดแย้งกับส่วนกลาง แต่ใช้หลักการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างรัฐบาลกับคนในชุมชน ทั้งรับและเสนอนโยบายให้กับรัฐบาลไม่ต่อต้านหรือยอมรับอย่างขาดความเข้าใจบริบทท้องถิ่น

2.2. การตรวจสอบโดยคณะกรรมการที่ประกอบไปด้วยนักวิชาการ และผู้ที่ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินการบริหารจัดการท้องถิ่น ที่จะนำไปสู่การสร้างกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในพื้นที่อย่างแท้จริง

2.3. การสื่อสารเป็นกลไกและเครื่องมือสำคัญของการพัฒนา โดยมีได้สำคัญที่ลักษณะการสื่อสารมวลชนหรือไม่จำเป็นต้องเป็นการสื่อสารที่มีต้นทุนสูงในการผลิตและมีใช่เป็นการนำวิทยุ โทรทัศน์นั้นเข้าไปในชุมชน หากแต่ยังคงมีการสื่อสารมวลชนในรูปแบบอื่นๆ ที่จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งและสะท้อนตัวตนให้ชุมชนดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคณะ. (2549). การสำรวจสถานะองค์ความรู้และแนวทางการพัฒนาทุนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. รายงานการวิจัย : สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- พรชัย ตระกูลวรานนท์. (2549). ทุนทางสังคมและแบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทมิสเตอร์ก๊อปปี (ประเทศไทย).
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และกนกพร นิตยน์นิธิพฤทธิ. บรรณาธิการ. (2553). ความสุข มณฑลความรู้ใหม่ในทฤษฎีเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาลินี เทพสุวรรณ. (2550). ดัชนีความอยู่ดีมีสุขมวลรวมของคนไทย. นครปฐม : สำนักพิมพ์ประชากรและสังคม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย 5 ปีหลังวิกฤตเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). ประมวลคำในพระบรมราโชวาท. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานพัฒนานโยบายสาธารณะ. (2549). ดัชนีชี้วัดความสุขของคนไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนานโยบายสาธารณะ.
- อมรา พงศาพิชญ์ และคณะ. (2547). การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและการพัฒนาสังคมโดยชุมชนมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Bertalanffy, Ludwig von. (1968). *General system theory; Foundations, Development, Applications*. New York USA : George Braziller, Inc.
- Bourdieu, P. (1973). "Cultural reproduction and social reproduction," in R. Brown ed. *Knowledge, Education and Social Change*, London: Tavistock.
- Bourdieu, P. (1993). *The Field of Cultural Production*, Cambridge : Polity.
- Denis McQuail. (1994). *Mass Communication Theory: An Introduction*. London UK : Sage Publications.
- Frey, B. S. and Stutzer, A. (2002). What can economists learn from happiness research?. *Journal of Econ. Lit.* 40, 402-435.
- Helliwell, John. F. and Putnam, Robert.D. (2004). *The Social Context of Well-being*. The Royal Society, publish online 31 August 2004.

Putnam, R. (1993). **Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy**, UK: Princeton University Press.

Putnam, Robert. (2000). **Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community**. USA: New York. Simon and Schuster.

Richard Layard. (2011). **Happiness: Lessons from a New Science**. New York: The Penguin Press.

Veenhoven, R. (2004). Happiness as a public policy aim: The greatest happiness principle. In P. A. Linley & S. Joseph (Eds.), *Positive psychology in practice* (p.p. 658–678). Hoboken: Wiley
www.worlddatabaseofhappiness.eur.nl วันที่ 7 มิถุนายน 2558

มติชนออนไลน์ สืบค้นเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2557 <http://www.matichon.co.th/>.

<http://www.donkaewlocal.go.th/web/donkaew/population.php>